

Countrywide Programme National FMD Control Awareness Week (11th -17th Sept, 2023)

Foot and mouth disease (FMD) has long been recognized as a severe hazard to the livestock population. The annual total direct economic loss due to FMD in India ranges from Rs 12, 000 to 14, 000 crores. The losses include mortality, direct milk loss, reproductive failure (increased abortions and calving interval), draught power loss, reduction in growth of calves, body weight loss (meat animals), wool loss (sheep), treatment cost and opportunity cost. Substantial reduction in FMD outbreaks has been observed since the introduction of FMD control programme and mass vaccination in India. However, FMD events of variable intensity continue to occur despite vaccination. The factors responsible have been classified as either failure to vaccinate or vaccination failure or the interaction in between the both. Failure to vaccinate is due to a large proportion of the population remains unvaccinated even after vaccination campaigns due to administrative/technical reasons which is indicated by a low level of herd immunity in sero-monitoring studies. This is the gap which needs to be addressed by large scale stakeholders' involvement. Government of India through its Department of Animal Husbandry and Dairying had launched the National control programme on FMD. National Animal Disease Control Programme (NADCP) is a flagship scheme launched by Hon'ble Prime Minister on 11th September, 2019 for control of Foot & Mouth Disease (FMD) and Brucellosis. The programme envisaged vaccination of 100% cattle, buffalo followed by sheep, goat and pig population for FMD.

Infectious disease control is a dynamic, multidisciplinary process. There are 5 key technical elements viz Diagnostics, Surveillance, Prevention & Control, Legal Framework and Stakeholder involvement. Stakeholder involvement is one of the key technical elements and pillars of control and eradication. Stakeholders have an important role and have different problem perspectives, knowledge and information needs, complicating the implementation of disease control measures. Now, with an objective to control this disease from the country by the year 2030, this movement

of awareness campaign has to be linked with other technical elements/components, which will require rigorous monitoring and implementation of the programme by involving all the stakeholders of which the farming community is most important.

Therefore, ICAR- National Foot and Mouth Disease (ICAR-NIFMD), Bhubaneswar has enhanced a its FMD awareness programs in the country through different modes like celebration of 'NATIONAL FMD CONTROL AWARNESS WEEK' in the week during 11th September (date of launching of NADCP on FMD) every year in collaboration with the 32 regional and collaborating FMD centres spread across the country and all other stakeholders. Efforts are also being made to develop regular communication and stakeholders' involvement so that awareness, learning and cross learning can be encouraged during the entire process till we achieve the goal of "FMD Mukt Bharat". The present awareness campaign was therefore planned with an objective of strengthening stake holders (farming community, policy makers, technical expert viz. scientists, field veterinarians, vaccine producers, communication expert, NGOs, meat exporters) involvement in order to achieve the goal of "FMD Mukt Bharat".

In this context, ICAR-NIFMD along with all the FMD regional and collaborating centres organized FMD control awareness programmes from the week which commenced from 11th to 17th September, 2023 followed by feedback session on 18th September 2023. Similarly, National FMD Control Awareness Week was celebrated during 11-17, September, 2023, 32 state FMD regional and collaborating centres, where several awareness programmes, vaccination camp, health camps, thematic lectures, role-playing, poster competition, TV and radio talks, etc. were organised throughout the country by 32 state FMD regional and collaborating centres and ICAR-NIFMD, Bhubaneswar. Beneficiaries of this FMD control awareness programme were farmers, livestock inspectors, livestock assistants, Gopalmitras, Local public representatives, students, private dairy co-operatives, Zoological Park administrators, Scientists Veterinarians etc.

"In total 9381 stakeholders including 6231 farmers, 1845 veterinarians, 607 para-veterinary staff, and 698 students participated directly in the programme. In addition, this awareness programme covered many more stakeholders through radio talk and newspaper coverage, live Facebook programmes and other social media programmes conducted throughout the country."

Farmers participating in FMD control awareness programme and vaccination camp for FMD.

Farmers participating in FMD control awareness programme and vaccination camp for FMD.

Farmers participating in FMD control awareness programme and vaccination camp for FMD.

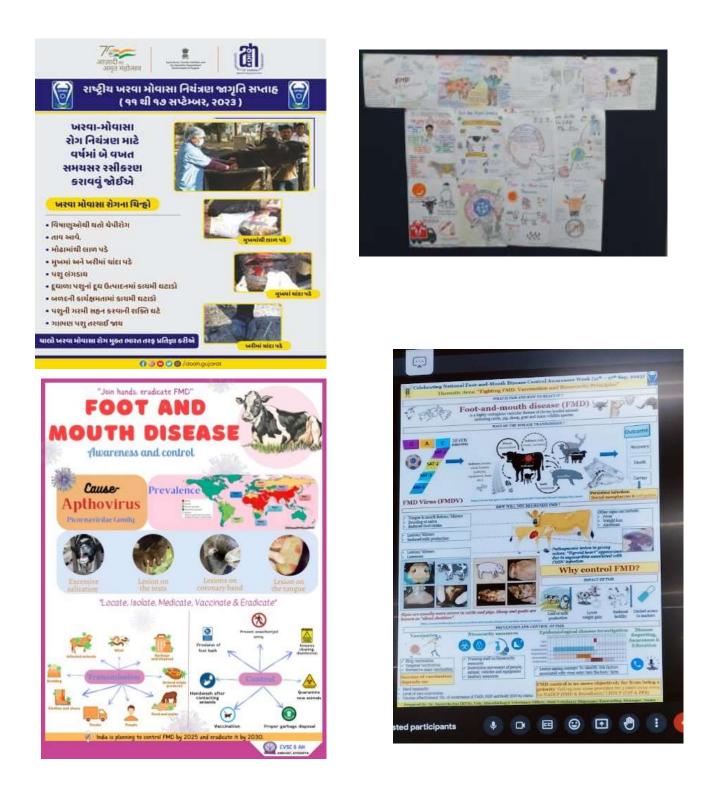

Figure 2: Radio talk on the occasion of National FMD Control Awareness Week

Students participating in FMD control awareness programme and vaccination camp for FMD

Poster preparation and leaflet distributed on the occasion of National FMD control awareness programme

FMD awareness week observance from today

The Hindu Bureau THIRUVANANTHAPURAM

The State Institute for Animal Diseases (SIAD), Palode, is organising programmes from September 11, Monday to September 17, as part of the National Foot and Mouth Disease (FMD) Control Awareness Week observance.

The programmes will be inaugurated on Monday. Training for veterinarians, awareness classes for farm-

fafter gut

त्वा केलीज

पुरो : पशुमंतधन तिभागडारे ११ हे १०

पुरः स्पुन्तवन स्वयन्ता (११२ १७) स्वर्टवर मा इस्तालके सहाय साल्या-क्रुलिय करवल विषय वागुरी साहा-रुप्पता साला करस्वल वेषण जाते. य अंतर्गत स्वरूप्तक, प्यूर्वेधक, स्वयंतिवी संस्था, खुटेश्वकीय कर्वचारी, ठवीसाल करवरी मेर्वाचारा सांजयसायित या देसविषयों त्वसार्ग्रा वार्यक्रत अयंतीतन

तप्राय मोति, सामाना राहिती देखन प्रमुखिर्पल प्रमाय जरू आपूना स्पुरावर्थन यो प्रा तान राहम प्रमाय, "साम्मा तुरा हा नावरां प्रा प्रमाय, "साम्मा तुरा हा नावरां, म्हेर वर्ग, तोस्मा, त्या हा सांस्वार्थ्य प्रे स्पु सामेर्पल प्रावर्थन स्पूर्व स्वर्णन्य निष्णपुत्र-प्रता सां, या रोपल्य दिलेवान्त्र-

पारमोजना, लयोकरण आदीमाठी जागृनी पाडान राज्यातील मार्ग पशुरोग निदान আনা সাঁশলাহন হতিমাত প্ৰাথাবিদ

ers and para-vets, are being organised. Awareness programmes on AIR and DD also are planned. FMD has long been recognised as a threat to the livestock sector.

SIAD, Palode, is an FMD Collaborating Centre of the National Institute on Foot and Mouth Disease (NIFMD), Bhubaneswar. NIFMD has directed collaborating centres to organise camps during the week from September 11 to 17.

Farmers bear brunt of foot and mouth disease UNNIKRISHNAN S STTERED

DESPITE multiple vaccination campaigns, the incidence of flot and mouth disesse (PMD) among admitted to the second second algorithms to rise, causing algorithms to rise, causing algorithms to rise, causing algorithms to see the flot and the rational level, the annual economic lass due to PMD is es-timated to be around \$14,000 errors.

While FMD may not have a high mortality rate, it can have While FMD may not have a high mortality rate, it can have severe consequences for 11ee-stock. Inflected cows, for exam-plession that in relaterishing of up to the instantian of the several tion, lead to reproductive fail-ures, stant calf growth, and cause weight loss in meat ani-mals X cow giving **0** litres per day only gives one-fourth of the milk when inflected. The infec-tion can impose one-fourth of the milk when inflected. The infec-tion can impose one-fourth of the milk when inflected. The infec-tion can impose one-fourth of the milk when inflected. The infec-tion can impose one-fourth of the milk of the former, "said Dr Namdaku-mer Principal Investigate of ICAR +ADI Collaborating Con-tre at State Institute for Animal Disenses (KLM), Psilode.

Mon, 11 September 2823 https://epaper.newindianexpress.com/c/73421968

and secretic animals.

Depressio loss of app growth re

have been ongoing, achieving the desired level of herd limmi-nity remains a challenge, as PMD ishighly contagious. While the disease possis and direct throat to harman health, farmers who come into contact with infected cattle can inadvertently carry the virus on their footwar, po-tentially sprunding the infection

growth r in milk p

cattle markets and milk

to cattle markets and must societies. The relactance of some cattle farmers to vaccinate their ani-mals is due to concerns about temporary milk production loss due to vaccination is only tempo-rary and much less where com-pared to the loss suffered during

<text><text><text><text>

पशुसंवर्धन विभागाकडून उद्यापासून सप्ताहाचे आयोजन

- लाकक खुवकूत वेड को खगुन पशुपताल वा सहा पहिल्लम्सा अंताने वर्षांतूर योद मेला त्रवीकतान कार्यते लाधना गाई, महातेव लाजक-खुवकूत इतिबंधक लस दिली नेजी जा त्या पाईन्या होगाना वाधनांने करानेत कारों का का जातावसून संप्रका होते. सामने बन पाहिन्यांनी प्रप्रार्थ को न्यांना करोंगांग पहिली ताला दानी आणि एक पाहिन्यातन स्प्रार्थ्ती पुरावे धासा (सुदूरर दोस) हाजत. लमींका योग्य प्रभाव विस्तवक्षमाठी त्यवीकाणाधूवी एक महिता जनावरांना जनावर्गा पुराना विस्तवक्षमाठी त्यवीकाणाधूवी एक महिता जनावरांना जनावर्गांत पुराना सकल चारा व पशुप्ताय दाखे.

करणाः आहेत. वासूची प्रयुत्तेव झालेल्या । तवात्रांवादे प्रकृतव्याणे राजांवाई हिथिरे व व्यास्ताने आयोजिता । आयसन करण्यात आहे. य । तथाभांबाढे पशुपालबांगी लग हावे," असे

केल्ये पार्गाल.' ेलवे चारोज." "ताउम्म पुरस्ताचना निषाणुसा पुरस के पंचा किस्सांक रोगाची उत्पन्न पुरस के पंचा किस्सांक रोगाची उत्पन्न आपणे दिव स्वताना स्तृति ८२२ १८९ आपणित संग्रे तात्रा को उत्पन्न का प्रायं कर भागा, तोडाप्य के पितालांक गत्न प्रायं कर भागा, तोडाप्य के पितालांक का अतील पाठक, आमेल, सुराणांचे कोड देशेल पाठक देश किस्सान के औड पुरसान कहीं मा जडाप्रसुद्धे जनावाले करा। सा देशे चाठी, जनवहे अवास्ता दिवान, या देश चाठी, जनवहे अवास्ता दिवान, या

From Molt-Telephone Page No. 9

त्या साढ पुरास्त्र (२५ ६२), जन्म आयह राज्या आहे. मुस्लाक पेक वहुन वेदराज्यां आत्माने स्वायां पेक वाहने पा सा ताला स वाहयां र प्रस्तावं अंदी पातली स्ट हिंगे जन्मा एउतात. या अन्तरेत विवास्ति प्राया उपाया विप्रकाल न किलोक प्रिया राज्या विप्रकाल का नाहती. सहज प्रायाने राज्यु किलावे क्रम्प प्रताने का इपानां राज्यु किलावे क्रम्प प्रताने कार्ट प्रायाने राज्यु किलावे क्रम्प प्रताने कार्ट स्वायां के राज्यु किलावे क्रम्प प्रतान कार्ट प्रायाने राज्यु किलावे क्रम्प प्रतान कार्ट स्वायां अपने द्वाराज्ये क्रांप्रायां कार्ट स्वायां आज्म्यां ताल्या किलावाली साल्याया जाते. 4174 ण्यल जाते.

https://www.thehindu.com/news/national/kerala/fmd-control-awareness-week-observancefrom-monday/article67292382.ece

https://ahvety.mizoram.gov.in/post/fmd-control-programme-awareness-campaign-hmanani#:~:text=National%20FMD%20Control%20Awareness%20week,a%20kaihruai%20a%2C %20Dr%20C.

https://nrcmithun.icar.gov.in/node/972

https://www.hindustantimes.com/cities/pune-news/pune-dist-to-conduct-awareness-week-forfmd-in-animals-101694281363908.html

लाळ्या खुरकूत आजाराचे नियंत्रण

डॉ. चाह्या खान पटाण, डॉ. भगतसिंग कदम

११ ते १७ सप्टेंबर २०२३ चा कालावधीत राष्ट्रीय लाळ्या खुरकृत नियंत्रण जागृती सप्ताह साजरा केला जात आहे. या काळात जनावरांना लस टोबण्यासाठी आपल्याकडे यगुरसंधर्म विभागां अधिकारी, कर्मचारी येणार आहेत. लमीकरण सकाळी किंवा संध्याकाळी खंड चातावरणात करावे. लम टोबल्यातंतर यशूरुवा स्वास्त्र्य काईवर लमीकरणाचा तपशील नोंद करावा.

त्रामाण्वे गाष्ट्रीय पहुरोग निगंतन कार्यक्रमाण्या सर्वे ग्रे आणि सेसकगींव प्रमुखे त्रसंत्रेल किर्वानमाहते सर्वे ग्रे आणि सेसकगींव प्रमुखे त्रसंत्रेल करते तात उठते कार्लत तेरुकाल से कार्य के प्रातंत्रित कार्यक्रम करण्यात देणाः आहे. ताज्या खुरमुत आसारामुखे पुर्वायतता होष्यदी घट, संवयत्त स्वातंत्र क करण्यात तर्वत्र खुरम्दारी कार्य, संवय तंत्र क करण्याताति घट, औगसेपरायासीत सर्व साइट आहे. गाम्या वियंतमास्त्रती आणि पिग्रेल्स करण्याकरिता गामिदान सीहरूप, गाम्या प्रतियं आर्था नियंत्रन सानिर्वाल, तेर नियंत्रमास्त्रय आगान्य सारमान्न हा ताज्या खुरमुता आसारप्या नियंत्रमास्त्रादी महत्वाग्या क थान्या सुरमुत आसारप्या नियंत्रमास्त्रादी महत्वाग्या क थान आहे.

लाज्या खुरकुत आजार हा गायवर्ग, म्हैस वर्ग, रोज्या, मेंड्य, वराह यांमारहण्य दोन सूर असलेल्या

लाज्या खुस्कृत आजाराची लक्षणे

प्राण्यांभधेळ एक आर्थन मंग्रानंकच विषाणुकच आवार आहे. त्याज्या सुरकृत विषाणुच्या सात उपप्रमारण्येकी ओ, ए, आहीत्त्व- एक हे तेन उपरावार पारातामर्थ आइयुव वेतात: पाल्या विषालुच्या प्राया रखा, स्वयोत्सुवसा, प्रयुच्या प्राथ्याची पांती, तेला, पुर, पारा, गवराषी, पोडवाका देवात्वाची पांती, तेला, पुर, पारा, गवराषी, पोडवाका देवात्वाची पांती, तेला, पुर, पारा, गवराषी, पोडवाका देवात्वाची पांती, तेला, पार्ठीक प्राणी, त्या प्रायति कराके पार्ट्वाता त्या जिकाणी सामाराध्या प्रमान बेगाने होती.

लक्षणे

- विषाण् समीगत प्रवेश केल्यानंतर एक ते पंथा दिवसांत प्रत्यक्ष त्व्वणे दिस् शक्ततात. जन्मवरांना तीव लग येले (२०२२ २०० व्यंत प्रिंग्यलाग्र')
- तीव ताप येती (१०२-१२८ अंग फॅप्टव्हाइर), जनावरे पारा खामे केर होते, तोवादुन योगेकरसी त्वार यह तामते, जॉप, हिरफा, तोंवातील आतील भाग, कार, खुरायध्ये प्रेडेड पेतात. एक, बोन विष्यांत के क्षेत्र कुटकाल आणि त्या विष्यामी अल्यासारखी जव्या होते.
- लीखातील वस्त्रावयुंध्रे अनावर्धां चार खाता का वाहे, जनामे अहलन होतात, पायतित खुर्याभयील नाम्राम केरतदावी असन्य प्रायतित संत्राय कानां ये प्रवाल सार्ता या नाम्राप्तांत सावपति अधि प्रवाल ति ति अल्ला प्रायतात, या अपन्यत दिवापूर्ध्री बाधा होलन जाम्रा विवयत्वता, निर्फल्य हेपर खा बा बन्या होत वाहीत. लहान वासार्यांव्यं आजहारांचे बाधा हाल्यां तो काहीति त्याणे न याम्रवित्राच साम्य प्राव्तात, तहान वासांग्रेमध्ये

प्रतिबंधात्मक उपाय

- आवार त्रजीवरण वार्यक्रम पंडीम राज्यपत राजपुर विधीवत करता येतो. आवाराचा प्रमुमांव तोड गये प्राणुर करवलांता रा यहा पहिल्यांच्या अंतराने वर्षातुन रोत बेळा त्रजीवरण कारणे.
- पायन पर्य, यातीय त्याज्य सुरकृत प्रतिकंकत त्या दियी गेली, या त्या पाईच्या ही पाऱ्या सावलांच्या क्यानेस कही काळ या आकारपायल पंरतन होते. काले चार पहिन्यांची प्राले की त्यांचा त्यांची पहिलों पाल प्राणी आणि का प्रतिज्यांचा न्यांची रायी प्राणा (अपन देखे) होगी.
- पहिलो माज धानी आणि एक महिन्यलंगर राजीली दुखी मात्रा (कुटर डीज) धानी. तजीवा मोय प्रमान दिराण्यसाठी त्यांकलपपूर्वी एक बहिता तलकारीत वेतराठके प्रमुविधकांच्या सररच्यारे धार्वत. लगजरांत पुरेसा मकल बारा आणि पश् खाव डाये.

उपचार

- एवाया गयावच्ये किंवा चोट्यामध्ये लाल्या घुरकुत मद्दन आजार दिसला वर लगेच आजारी
- बनावरास कतरापानून वेनले बरावे. बनावराचे पांग, एणी व्यवस्थान स्वावरीया करावे. आयसी बनावराची नशीकरणा शल्कीय चतुवेहस्रीय दवायान्यत स्वतित्तं वाची. स्यूवेहाकांच्या सररवाने औषधीच्या करावा.
- वाजगातून सेमाग्रे जनवर्ताची खरेदी-विक्री हे आवागाच्या प्रसाराचे एक प्रमुख कारण असल्पने बाजगातून नवीन बनावरे खोटी कल नवे.
- तोधारील जवामोलर बोरी जिमारीन त्यावाले. (८५२ मिलि लिमारीन आणि १३० मिन बोरेक्स). मध, लोग्रे आणि नाक्सीचे केंद्र प्रांचा लेग सीहतील प्रातंत्रक त्यावा. तोड व प्रमानेता बस्त्रम त्याकन बन्ध होग्याकीला २ त्यांके सुराध्याता मोडा, १ त्यांक पेठींता अम्प्रप्रार्थमेंट किंवा तुरहींच्या एक द्यांका राज्यायी विजयादृष्ट् येद, सीह केंद्रा युवाचाता.

जैवसुरक्षेचे उपाय

- ताक्या खुएकूर आबारामुळे दुध, मांस, लोकर उत्पाराचवा परिष्यम होती. आबार होठ नये घालडी कैयमुरक्षा उपायनी कार्टकोर अंगत्सवज्ञाची कार्यतों, जनावांधाठी वाफल्टच जणाऱ्या कातु, सात्रे की धाँडी, वाहरे, तमेव पर्शुंची रेप्रधान करणाऱ्या प्यक्तींचे बुद्ध, कप्रख, वप्रपत्न इरपार्टीय निर्वजुकीकाण दिलमागुर रोन बेदर कार्या, वासाठी ४ टक्के सोडिजल व्यवकायेनेट (सोडिजल वायकायेनेट ४०० मेंग इति २० जित्य प्रच्यात निराधाये) किया २ टक्के सोडिजल व्यवकायेनेट (सोडिजल वायकायेनेट ४०० मेंग
- गोडवाभोयती दता फुट पड्यात कुच किंवा प्लॉविंग पायडर फवारणी. आजारी बनायतीची स्वतंत व्यक्तीयते देखमाल करावी. गोडवामध्ये लोकांन अवेल देठ नवे.
- अवजरी बनवर्तना स्वतंत्र देखवे. प्रसार धांबविष्यसाठी या सर्व उच्चययोवना प्रार्ट्भाव वांबल्या नेतरही २१ दिवसायर्थेंड चास् देखव्यात.
- जाजरी आणि आवारातून बन्या झाठेरणा जनावरांना समुदाविक पाणवटे, समुदाविक गणवतन पा डिवरणी जिलान दीड महिना प्रवेश देऊ गरे. विविध पर्शुच्या प्रवासीमध्ये आडळ्याग, वेगले पाल्ल्यारा हा आवार आहे. यावा निर्णवण करण्यासाठी लस्वेकरण हत्य प्रभावी इवाग आहे.

- डॉ. भगतसिंग कदम, @ ८२७५१७८००१,

(इ. पठाम हे पुणे पेथे पशुसंबर्धन विभागामध्ये महआयुक्त (गेम अन्वेषण विभाग) आहेत, तर डॉ. कदम हे लाळ्या खुल्कुत गेम निदान प्रयोगणाळेकध्ये सहायक आयुक्त आहेत.)

National FMD control awareness programme a glimpse of media coverage.